

กันยายน 2567

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลเขาย้อย

อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรี (พ.ศ. 2536-2565)	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2565	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2565	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	6-6
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2566-2570	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี แผน 4 ปี (พ.ศ. 2567-2570)	7-9

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ขอบเขตการปกครอง ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	2-1
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565	2-3
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	4-4
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	4-5
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	6-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทานแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็น เครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน บนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟัง ความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการ พัฒนาของตำบลเพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

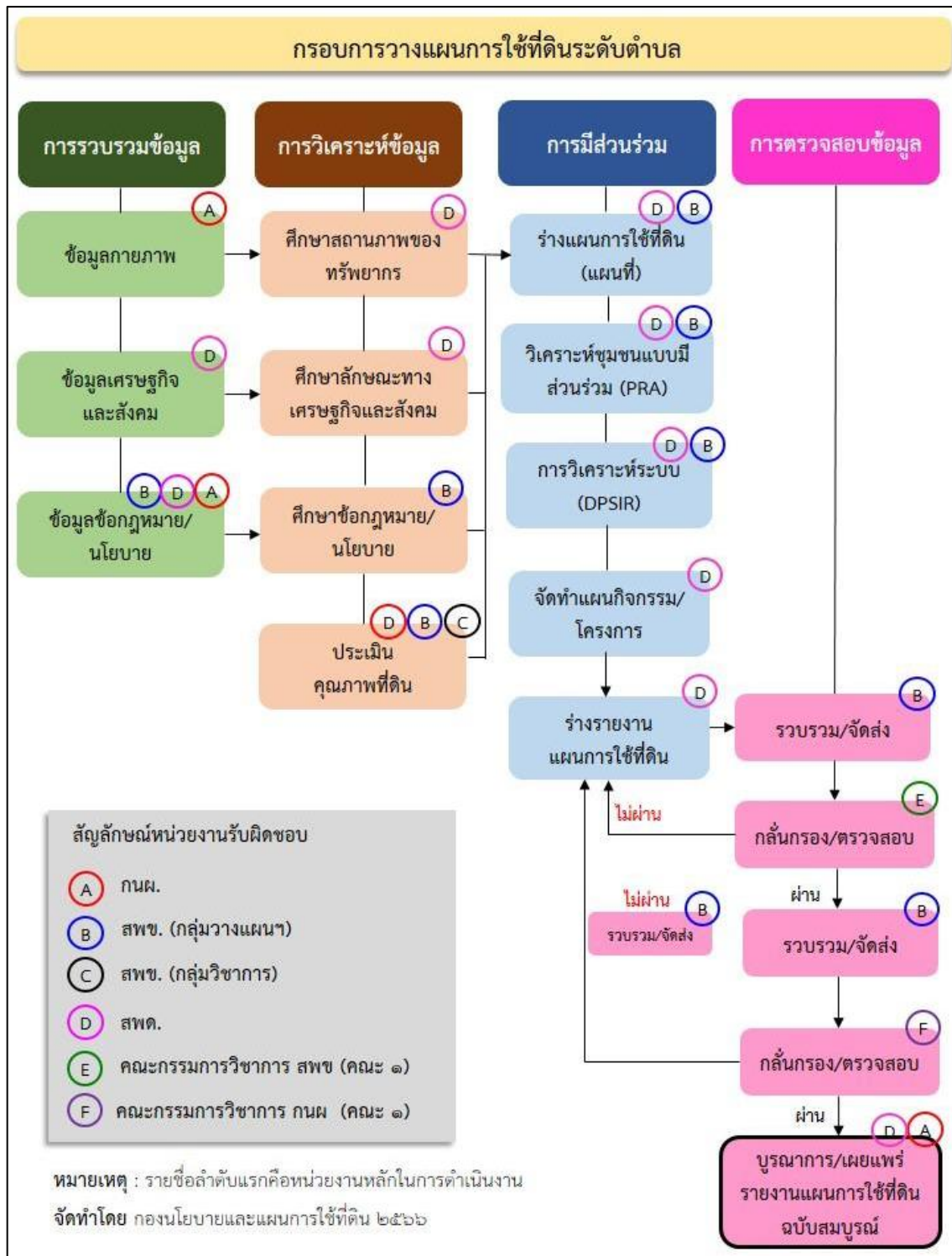
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“คุณภาพชีวิตดี สาธารณูปโภคทั่วถึง บริหารตามหลักธรรมาภิบาล สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น” (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

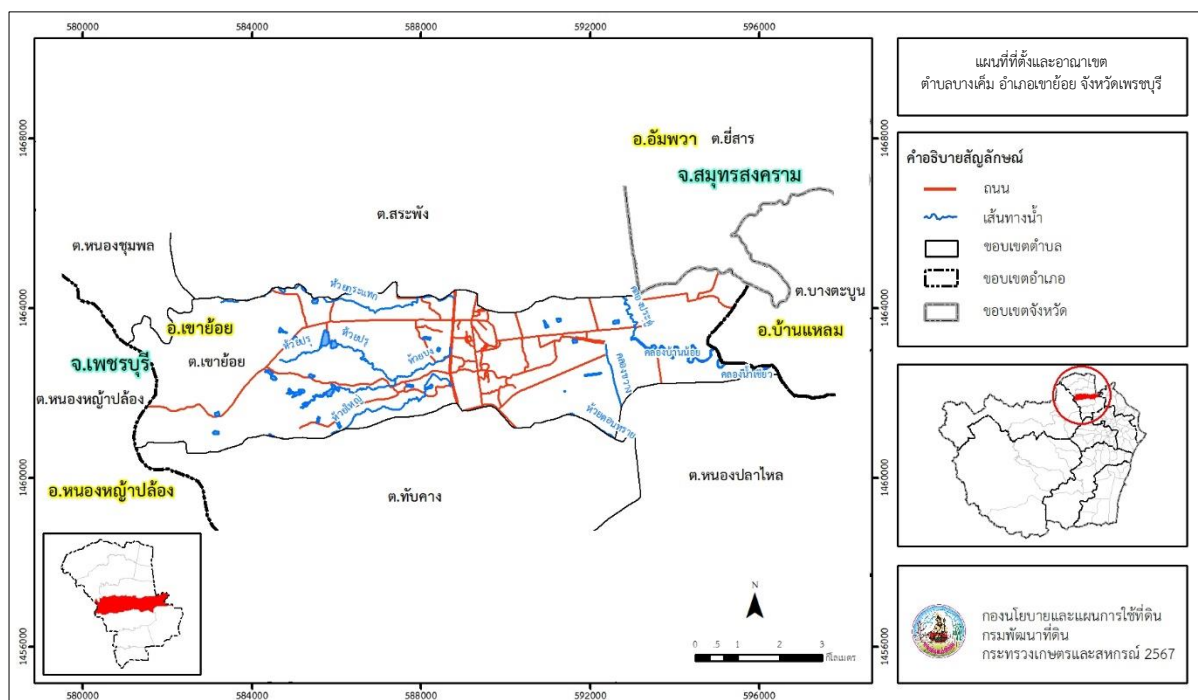

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ตั้งอยู่ทางตอนกลางของอำเภอเขาย้อย มีพื้นที่ประมาณ 40.87 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,546 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหนองชุมพล ตำบลสระพัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
		ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทับค้าง ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านห้วยกระแทก	หมู่ที่ 5 บ้านเขาย้อย
หมู่ที่ 2 บ้านเขาย้อย (บน)	หมู่ที่ 6 บ้านน้อย
หมู่ที่ 3 บ้านห้วย	หมู่ที่ 7 บ้านบางสามแพรก
หมู่ที่ 4 บ้านห้วยหลวง	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ที่มีความสูงระหว่าง 100-200 เมตรจากระดับทะเลปานกลาง มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยกระแทก ห้วยดอนทราย คลองขวาง คลองน้ำเขียว คลองบ้านน้อย คลองประดู่ คลองรังนก

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 พบว่า ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.5 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,139.3 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 123 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนตุลาคม มีปริมาณฝน 232.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 17 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

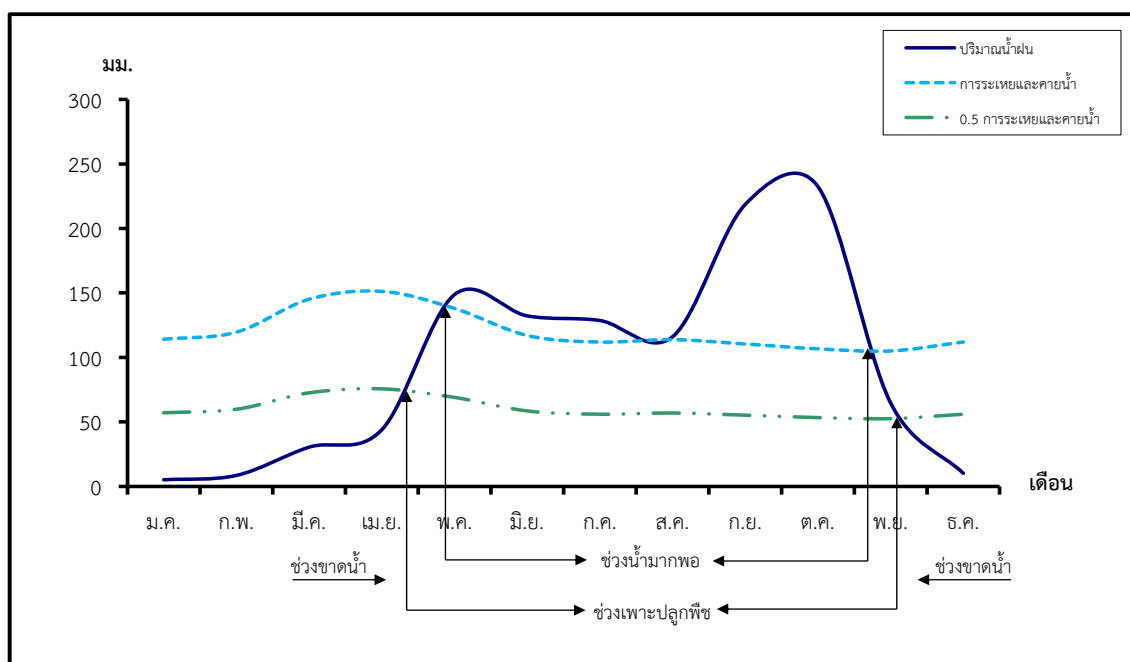
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรี¹ (พ.ศ. 2537-2566)

เดือน	อุณหภูมิ (ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	20.5	31.8	25.5	72.0	5.1	1.5	114.1	5.1
ก.พ.	22.0	33.8	27.2	73.0	8.5	1.5	119.6	8.4
มี.ค.	23.9	35.3	28.8	74.0	30.4	3.4	145.1	28.9
เม.ย.	25.2	36.3	29.7	74.0	43.9	5.1	151.2	40.8
พ.ค.	25.7	35.2	29.3	79.0	148.7	15.1	138.0	113.3
มิ.ย.	25.4	34.1	28.7	80.0	132.2	15.8	117.0	104.2
ก.ค.	25.1	33.3	28.2	80.0	128.6	17.9	111.9	102.1
ส.ค.	25.0	33.3	28.1	80.0	116.0	17.6	113.8	94.5
ก.ย.	24.9	33.0	27.8	83.0	218.6	19.7	110.4	142.1
ต.ค.	24.7	31.9	27.3	86.0	232.5	17.7	106.6	146.0
พ.ย.	23.4	31.4	26.6	81.0	64.7	6.6	105.0	58.0
ธ.ค.	21.3	30.9	25.4	74.0	10.1	1.9	111.9	9.9
เฉลี่ย	23.9	33.4	27.7	78.0	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,139.3	123.8	1,444.5	853.3

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดราชบุรี

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,409 ไร่ หรือร้อยละ 9.42 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 14,682 ไร่ หรือร้อยละ 57.46 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 6,211 ไร่ หรือร้อยละ 24.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาร้าง
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,443 ไร่ หรือร้อยละ 5.65 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,971 ไร่ หรือร้อยละ 7.73 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,677 ไร่ หรือร้อยละ 6.55 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม มะม่วง
- 5) พืชสวน มีเนื้อที่ 137 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ
- 6) พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชไร่เลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า
- 7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 3,197 ไร่ หรือร้อยละ 12.51 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 3,747 ไร่ หรือร้อยละ 14.67 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าปลูกสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 761 ไร่ หรือร้อยละ 2.99 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 3,947 ไร่ หรือร้อยละ 15.46 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชไร่สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พืชไร่ธรรมชาติ พื้นที่ลุ่ม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,409	9.42
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	143	0.56
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,444	5.65
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	220	0.86
U405	ถนน	121	0.47
U406	ทางรถไฟ	33	0.13
U500	พื้นที่อุตสาหกรรมร้าง	40	0.16
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	309	1.21
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	1	-
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	47	0.18
U603	สุสาน ป่าช้า	2	0.01
U701	สนามกอล์ฟ	49	0.19
A	พื้นที่เกษตรกรรม	14,682	57.46
A100	นาร้าง	184	0.72
A101	นาข้าว	6,027	23.59
A200	ไร่ร้าง	76	0.30
A201	พืชไร่ผสม	3	0.01
A203	อ้อย	187	0.73
A204	มันสำปะหลัง	703	2.75
A205	สับปะรด	474	1.86
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	3	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	17	0.07
A302	ยางพารา	23	0.09
A303	ปาล์มน้ำมัน	59	0.23
A304	ยูคาลิปตัส	1,843	7.22
A307	สนประดิพัทธ์	18	0.07
A314	หม่อน	4	0.02
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	4	0.02
A401	ไม้ผลผสม	312	1.22

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A403/A411	ทุเรียน/กล้วย	1	-
A405	มะพร้าว	1,216	4.76
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	3	0.01
A407	มะม่วง	99	0.39
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	8	0.03
A408	มะม่วงหิมพานต์	3	0.01
A411	กล้วย	31	0.12
A412	มะขาม	1	-
A422	มะนาว	3	0.01
A502	พืชผัก	113	0.44
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	24	0.09
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	40	0.16
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	6	0.02
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	471	1.84
A901	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม	1,043	4.08
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	986	3.86
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	697	2.73
F	พื้นที่ป่าไม้	3,747	14.67
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	165	0.65
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	2,990	11.71
F300	ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู	46	0.18
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	149	0.58
F501	ป่าปลูกสมบูรณ์	397	1.55
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,947	15.46
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	523	2.05
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	2,851	11.16
M201	พื้นที่ลุ่ม	242	0.95
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	176	0.69
M302	บ่อลูกวัง	10	0.04

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

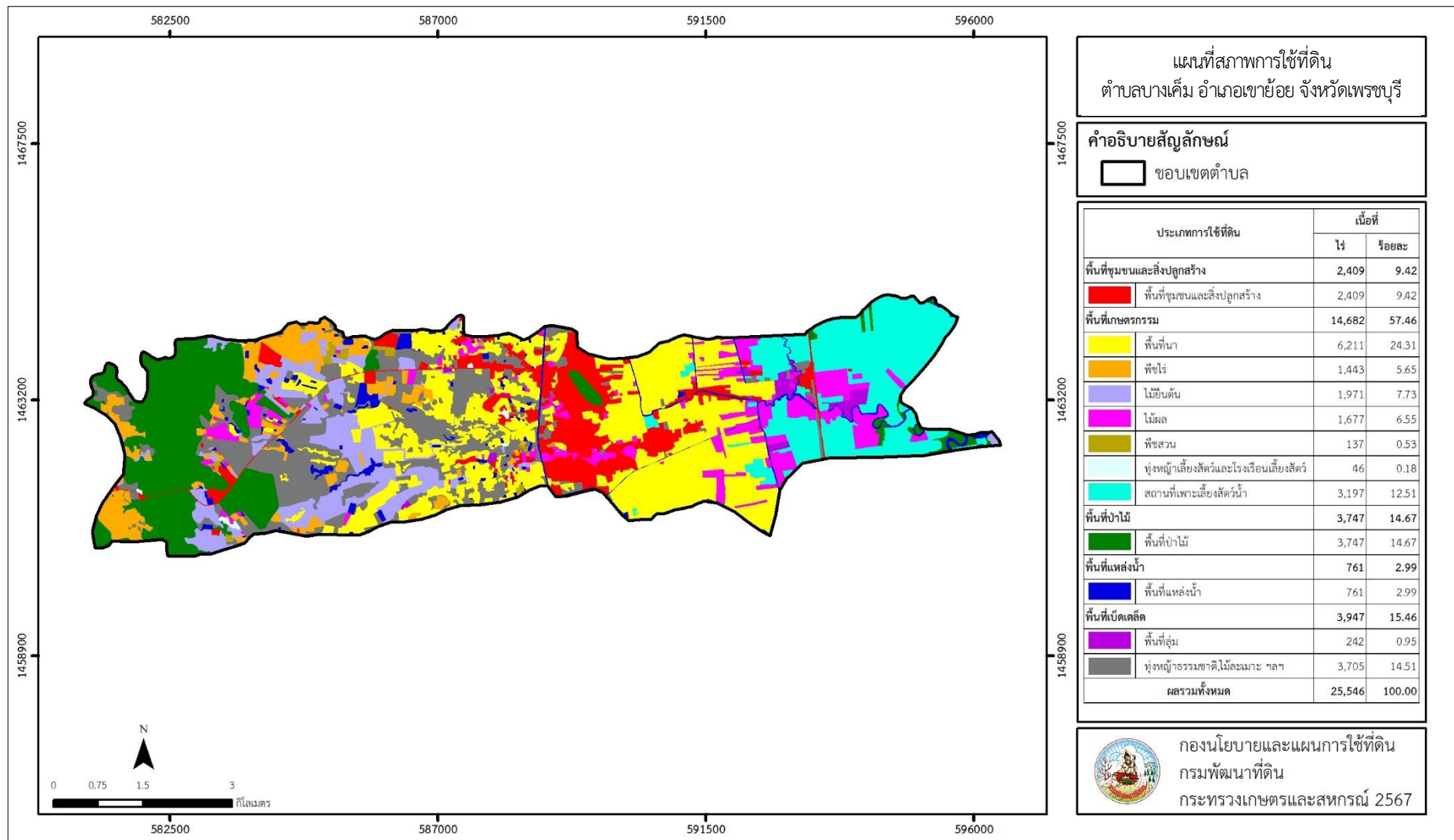
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M304	บ่อดิน	15	0.06
M401	พื้นที่กองวัสดุ	2	0.01
M405	พื้นที่ถม	128	0.50
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	761	2.99
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	145	0.57
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	99	0.39
W202	บ่อน้ำในไร่นา	352	1.38
W203	คลองชลประทาน	165	0.65
ผลรวมทั้งหมด		25,546	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเขาย้อย มีประชากรรวม 7,250 คน แยกเป็นชาย 3,538 คน เป็นหญิง 3,712 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 177.38 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,527 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 487 ครัวเรือน หรือร้อยละ 13.81 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 3,040 ครัวเรือน หรือร้อยละ 86.19 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2566

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเขาย้อย	3,527	3,538	3,712	7,250
หมู่ที่ 0	เขาย้อย	6	271	259
หมู่ที่ 1	ห้วยกระแทก	963	799	832
หมู่ที่ 2	เขาย้อย (บน)	634	632	664
หมู่ที่ 3	ห้วย	389	522	566
หมู่ที่ 4	ห้วยหลวง	54	30	36
หมู่ที่ 5	เขาย้อย	1,130	767	780
หมู่ที่ 6	น้อย	280	422	470
หมู่ที่ 7	บางสามแพรก	71	95	105

ที่มา : กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,527	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	487	13.81
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	3,040	86.19

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 25,546 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,527 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 7.24 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 14,682 ไร่ หรือร้อยละ 57.46 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 30.15 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 487 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูก ข้าว ยูคาลิปตัส มันสำปะหลัง และสับปะรด ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค หากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 264,654 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 96,400 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 153,457 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 55,897 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 111,197 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 40,503 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลเขาย้อย	241,736	11,428	9,346	2,144	264,654	96,400	153,457	55,897
หมู่ที่ 1 ห้วยกระแตก	265,066	1,331	11,655	1,760	279,812	98,930	231,754	81,939
หมู่ที่ 2 เขาย้อย (บน)	258,512	2,086	11,522	1,244	273,365	90,563	197,222	65,337
หมู่ที่ 3 ห้วย	323,419	3,699	156	1,287	328,560	104,402	65,978	20,965
หมู่ที่ 4 ห้วยหลวง	184,000	18,000	4,000	1,000	207,000	79,615	111,000	42,692
หมู่ที่ 5 เขาย้อย	221,302	11,415	3,287	2,280	238,283	106,944	77,711	34,878
หมู่ที่ 6 น้อย	196,820	38,513	23,694	899	259,927	76,402	200,583	58,958
หมู่ที่ 7 บางสามแพรก	194,849	18,649	12,782	12,189	238,470	100,687	253,232	106,920

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

- 1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่
- 2) ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 6,328 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 424 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 1,227 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 1,470 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 3,284 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 19,141 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลเขาย้อย มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,139.3 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเขาย้อย มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองขวาง คลองน้ำเขียว คลองบ้านน้อย คลองประดู่ คลองรังนก ห้วยกระแทก ห้วยดอนทราย ห้วยบง ห้วยปูลุ และห้วยใหญ่

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลเขาย้อย มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 1 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 10 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Bk-sicA ชุดดินบางกอก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,486 ไร่ หรือร้อยละ 17.56 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kyo-sIA ชุดดินเขาย้อย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 108 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Pth-sclA/msub ชุดดินปากท่อ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบตะกอนน้ำทะเล มีเนื้อที่ 861 ไร่ หรือร้อยละ 3.37 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Tc-sicIA ชุดดินท่าจีน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,189 ไร่ หรือร้อยละ 12.49 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-sIA/d3c ชุดดินเขาพลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 3,429 ไร่ หรือร้อยละ 13.42 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ly-sIB ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,562 ไร่ หรือร้อยละ 10.03 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Pr-gm-sIA/b ดินปรมาณบุรีที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 4,649 ไร่ หรือร้อยละ 18.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Pr-gm-sIA/b,d3c ดินปรมาณบุรีที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนาและพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,799 ไร่ หรือร้อยละ 7.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gclB ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 582 ไร่ หรือร้อยละ 2.28 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 851 ไร่ หรือร้อยละ 3.33 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 2,774 ไร่ หรือร้อยละ 10.86 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน AQ พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 256 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินเค็ม มีเนื้อที่ 3,189 ไร่ หรือร้อยละ 12.49 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินท่าจีน (Tc) และปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 1,433 ไร่ หรือร้อยละ 5.61 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินท่ายาง (Ty)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bk-sicA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	>20	>75	5.5-8.0	6.5-8.0	<2	-	4,486	17.56
Kpg-sIA/d3c	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	3,429	13.42
Kyo-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-6.5	<2	-	108	0.42
Ly-sIB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	2,562	10.03
Pr-gm-sIA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	4,649	18.20
Pr-gm-sIA/b,d3c	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,799	7.04
Pth-sclA/msub	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	861	3.37
Tc-sicIA	0-2	>150	เลวมาก	สูง	>20	>75	6.5-7.0	7.0-8.0	>16	-	3,189	12.49
Ty-gclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	403	1.58
Ty-gclB*	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	179	0.70
Ty-gslC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	851	3.33
AQ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	256	1.00
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,774	10.86
รวมทั้งหมด											25,546	100.00

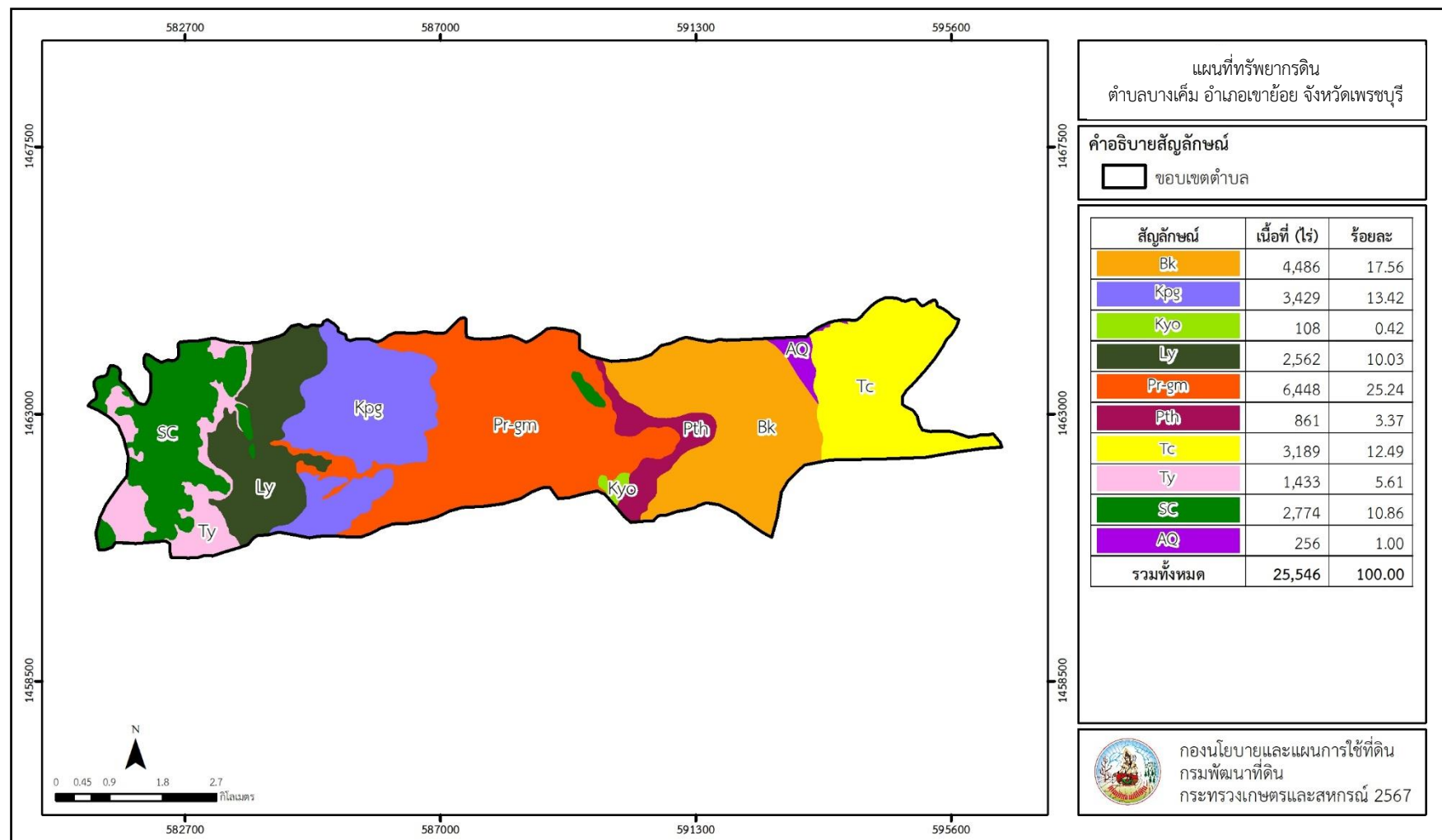
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2567 มีผู้เข้าร่วมประมาณ 28 ราย ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลตำบลเขาย้อย และคณะฯ หมอдинอาสา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พร้อมเกษตรกร ผู้แทนประชาชนในชุมชน ทั้ง 7 หมู่บ้านของตำบลเขาย้อย โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลเขาย้อย คือ

1) ปัญหาเรื่องน้ำ

- 1.1 คลองชลประทาน ทางลำเลียงน้ำ ตื้นเขิน และรอบเวรการส่งน้ำสั้น
- 1.2 น้ำใช้เพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ/น้ำประปา
- 1.3 น้ำเน่าเสีย (จากโรงงานอุตสาหกรรม, หอพัก, ที่พักอาศัยหรือแหล่งชุมชน)

2) ปัญหาเรื่องดิน

- 2.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ดินแน่นทึบ
- 2.2 ดินเป็นกรด
- 2.3 ดินเค็ม
- 2.4 ดินตื้น

3) ปัญหาการจัดการพืช

- 3.1 ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ย, ยาและสารเคมี)
- 3.2 โรคและแมลงศัตรูพืช
- 3.3 วัชพืช

4) ปัญหาด้านปศุสัตว์

- 4.1 ปัญหาด้านราคาสัตว์มีชีวิตตกต่ำ
- 4.2 ปัญหาด้านต้นทุนอาหารสัตว์สูง
- 4.3 ปัญหาสุขภาพสัตว์ (โรคระบาดสัตว์ตามฤดูกาล เช่น โรคเท้าเปื่อย โรคล้มปัสกิน)
- 4.4 ปัญหาเปิดโล่งเข้ามาในพื้นที่ (เข้าแปลงนาแล้วจุดเผาตอซังโดยไม่แจ้งเจ้าของแปลงนา)

5) ปัญหาด้านประมง

- ปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำ

6) ปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน

- ปัญหายาเสพติด (การแพร่ระบาดในกลุ่มวัยรุ่น)
- เศรษฐกิจไม่ดี/รายได้ต่ำ

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกรตำบลเขาย้อย มีความต้องการ 6 ประการ คือ

1) ด้านน้ำ เกษตรกรต้องการได้รับการแก้ไขปัญหาหรือมีการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรรวมทั้งแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาที่เพียงพอกับความต้องการ ของชุมชน/ต้องการให้มีบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำทิ้งออกมาโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

2) ด้านดิน ต้องการแก้ปัญหาดินเค็ม ดินตื้น ดินแน่นทึบ ดินกรดและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และต้องการการเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) สำหรับปรับปรุงบำรุงดินให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรต้องการองค์ความรู้ด้านพัฒนาที่ดิน

3) ด้านปุ๋ย ลดต้นทุนการผลิต ต้องการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ต้องการความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับพืช ต้องการผลิตปุ๋ยหมักและฮอร์โมนพืช ต้องการปูนแก้ไขปัญหาดินกรดและเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) สำหรับปรับปรุงบำรุงดินให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

4) ด้านพืช ต้องการความรู้เรื่องการจัดศัตรูพืช ต้องการเพิ่มศักยภาพการผลิตและความรู้เรื่องการปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง และลดต้นทุนการผลิต

5) ด้านปศุสัตว์ ต้องการความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์และจัดการสุขภาพสัตว์ วัคซีนป้องกันโรคสัตว์ มีการบริหารจัดการด้านราคาสัตว์มีชีวิตและการแปรรูปและลดต้นทุนอาหารสัตว์และความรู้ด้านการตลาด

6) ด้านประมง ต้องการแก้ไขปัญหาหรือกำจัดปลาหมอคงดําระบาดให้หมด

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

- 1.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม ผลผลิตต่ำ
- 1.2) น้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอ (มีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น)
- 1.3) ไม่มีที่ทำกินของตนเอง (เช่าที่ทำกิน)
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
- 1.5) ภัยพิบัติทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง
- 1.6) ราคาสินค้าเกษตร

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา
- 2.3) การใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชมาก
- 2.4) ป้องกันภัยพิบัติทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 2 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) น้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอ
- 3.3) ผลผลิตพืชต่ำ
- 3.4) ภัยพิบัติทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

4.1) น้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอ (มีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น)

4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง

4.3) รายได้ลดลง

4.4) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม

4.5) สารเคมีสะสมในดินและแหล่งน้ำ

4.6) มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ราบ

5.1) บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

5.2) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและอินทรีย์ชีวภาพต่าง ๆ

5.3) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การปรับปรุงแปลงนา รูปแบบต่าง ๆ บ่อน้ำในไร่นา

5.4) พัฒนาล่องส่งน้ำ/แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์

5.5) การแก้ปัญหาเช่าที่ดินเพื่อการเกษตร

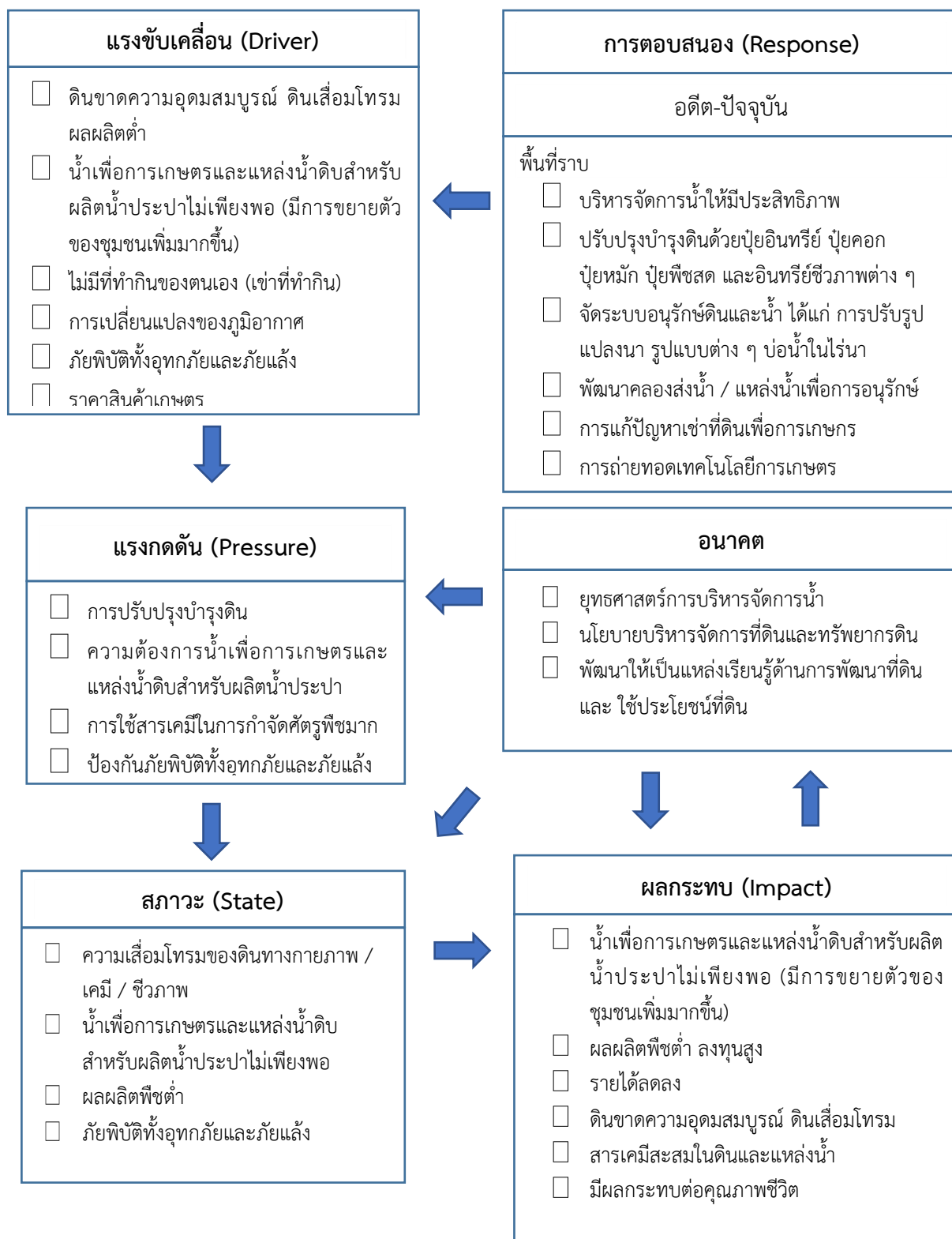
5.6) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

อนาคต

1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ

2. นโยบายบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

3. พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาดินและใช้ประโยชน์ที่ดิน

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) **ข้าวนาปี** เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงกันยายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์กข.85 พันธุ์ชัยนาท1 และพันธุ์กข.79 พันธุ์เหลืองประทิวและสุพรรณบุรี1

2) **ข้าวนาปรัง** เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปรังในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์กข.95 พันธุ์กข.41 พันธุ์ชัยนาท1 พันธุ์กข.85 และพันธุ์กข.57

4.2.2 พื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น

ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม กล้วย มะม่วง มะนาว อินทผาลัม

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ลุ่ม												
1. ข้าว			← นาปรัง →					← นาปี →				
บริเวณพื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น												
1. ไม้ผล	← มะพร้าว กล้วย มะม่วง →											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว มะพร้าว

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	มะพร้าว
Bk-sicA	S1	N
Kpg-sIA/d3c	S3o	S2ns
Kyo-sIA	S1	S3o
Ly-sIB	S3o	S3r
Pr-gm-sIA/b,d3c	S2o	S2o
Pr-gm-sIA/b	S2os	S2os
Pth-sclA/msub	S2n	N
Tc-sicIA	N	N
Ty-gclB	S3o	N
Ty-gclB*	S3o	N
Ty-gslC	S3ewo	N

หมายเหตุ: * * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี พ.ศ. 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทาง ด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดิน ในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลแผนที่ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 3,536 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 13.84 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

- 1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 2,668 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.44 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์
- 2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 54 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติ ไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม
- 3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 814 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.19 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่นส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตประมง มีเนื้อที่ 13,707 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 53.66 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุด ในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรังและพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 3,333 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.05 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1)** เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ติดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 320 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.25 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 886 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม มะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2215) มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ

(2) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)** เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 565 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.21 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 303 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม มะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 893 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.49 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 287 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.12 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ

3) **เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ** พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน

เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 1,980 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.75 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 467 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.83 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม มะม่วง

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 611 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 857 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.36 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 45 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ

4) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 3,040 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.90 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ

5) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 38 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 38 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล โดยชนิดของหญ้าที่พบ ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,406 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.42 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,960 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.67 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 348 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.36 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 99 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท้องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 764 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.99 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 245 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.96 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 519 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 4,111 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.09 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 1,020 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.99 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือ ปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดีได้เนื่องจากการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

เขตการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1000	เขตป่าไม้	3,536	13.84
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	2,668	10.44
1200	เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	54	0.21
1300	เขตพื้นพืชรธรรมชาติ	814	3.19
2000	เขตเกษตรกรรม	13,707	53.66
2110	เขตทำนา (ชั้นดี)	3,333	13.05
2211	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1)	320	1.25
2212	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท1)	886	3.47
2213	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท1)	18	0.07
2214	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท1)	2	0.01
2215	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท1)	6	0.02
2221	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	565	2.21
2222	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	303	1.19
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	893	3.49
2224	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	287	1.12
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	55	0.22
2310	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1,980	7.75
2320	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	467	1.83
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	611	2.39
2340	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	857	3.36
2350	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	45	0.18
2400	เขตประมง	3,040	11.90
2510	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	38	0.15
3000	ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,406	9.42
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,960	7.67
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	348	1.36

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

3300	เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	99	0.39
4000	เขตแหล่งน้ำ	764	2.99
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	245	0.96
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	519	2.03
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	4,111	16.09
6000	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,020	3.99
รวม		25,546	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อย อำเภอยะบะ จังหวัดเพชรบุรีแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2570

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาย้อยไปเสนอต่อเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินปัญหา (ดินตื้น ดินกรด ดินเค็ม) มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (6) การจัดหาปุ๋ยหมัก
- (7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว
- (8) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) น้ำที่ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมไม่เพียงพอ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุด ลอกหนอง คลองส่งน้ำ)
- (2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- (3) บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด)
- (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง/การผลิตสารชีวภัณฑ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- (1) การอบรมด้านปศุสัตว์/ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)
- (2) การอบรมด้านการทำประมง/ส่งเสริม/สนับสนุนพันธุ์ปลา (สำนักงานประมงจังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำนักงานเทศบาลตำบลเขาย้อย เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2567

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเขาย้อย กรมพัฒนาที่ดิน ได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของเทศบาลตำบลเขาย้อย ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 6 ประการ คือ (1) ปัญหาเรื่องน้ำ (2) ปัญหาเรื่องดิน (3) ปัญหาการจัดการพืช (4) ปัญหาด้านปศุสัตว์ (5) ปัญหาด้านประมง (6) ปัญหาด้านสังคม และเศรษฐกิจชุมชนและอื่น ๆ ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและประชาชนในชุมชนโดยรวม

ในกรณีปัญหาเรื่องน้ำจะรวมถึงคลองชลประทาน ทางลำเลียงน้ำ ตันเขิน และรอบเวรการส่งน้ำสั้น ระยะรอบเวรการส่งน้ำที่คลองชลประทานส่งน้ำไปยังไม่ถึงปลายน้ำก็ครบรอบเวรปิดน้ำทำให้ทางปลายน้ำไม่ได้รับน้ำส่งผลให้น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร และแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตน้ำประปาเพราะการที่ประชากร

เพิ่มขึ้น มีกิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้นรวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งน้ำท่วม (ฤดูฝน) เกิดปัญหาน้ำรอการระบายออก ซึ่งเกิดจากการสร้างหรือมีสิ่งกีดขวางทางน้ำมาขวางกั้นทางน้ำ และขาดการบริหารจัดการเปิด-ปิด ประตูน้ำในฤดูฝนที่เหมาะสม และกรณีน้ำเน่าเสีย นั้น เกิดจากมีการปล่อยน้ำเสียออกจากโซนโรงงาน/หอพัก/ที่อยู่อาศัยทำให้เกิดการปนเปื้อน น้ำที่นำไปใช้ไม่สะอาด

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 7 ประการ คือ (1) **ต้องการให้ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองระบายน้ำ คลองส่งน้ำ สระน้ำในปัจจุบัน เป็นต้น** (2) **เพิ่มระยะรอบแวกการส่งน้ำยาวขึ้น** (3) **ต้องการจัดหาแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาเพิ่ม** (4) **นำมาตรการป้องกันการสิ่งกีดขวางทางน้ำมาใช้ให้เหมาะสม เพื่อเปิดทางให้น้ำได้ระบายออกสะดวกป้องกันน้ำท่วม** (5) **บริหารจัดการเปิด ปิด ประตูน้ำให้เหมาะสมในช่วงฤดูฝน** (6) **มีมาตรการควบคุมการบำบัดน้ำก่อนปล่อยน้ำเสียออกนอกโรงงาน/หอพัก/ที่อยู่อาศัย และ** (7) **หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ารับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน**

ในกรณีของปัญหาด้านดินนั้นจะรวมถึงดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเป็นกรด ดินเค็มและดินตื้น ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนาไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน มีการใช้ปุ๋ยใช้ยาใช้สารเคมีทางการเกษตรติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน วิธีการแก้ไขปัญหาดินปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการผลิตปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช ผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชหรือสารชีวภัณฑ์ให้กับเกษตรกร รวมทั้งให้มีการตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ในกรณีปัญหาด้านการจัดการพืช พบว่าเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ย, ยา สารเคมี) เนื่องจากพืชได้รับความเสียหายจากการระบาดของศัตรูพืช (ข้าว) เช่น เพลี้ยไฟ หนอนกอใบ นก เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและศัตรูพืช (มะพร้าว) เช่น หนอนหัวดำ ดัวงแรด แมลงดำหนาม ไร 4 ขา หนู กระรอก รวมทั้งโรคพืช เช่น (ข้าว) โรคใบไหม้ โรคเน่าคอรวง ระบาดสร้างความเสียหายแก่พืช ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ และพันธุ์ข้าวบางสายพันธุ์ ไม่มีมาตรฐานทำให้เกิดข้าวติดข้าวแดง ข้าวติดพันธุ์ปน จำเป็นต้องใช้ปุ๋ย ยา สารเคมีต่างๆ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชและโรคพืช ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช การผลิตปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืช ผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชหรือสารชีวภัณฑ์ใช้เอง รวมทั้งให้มีการตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งสามารถลดต้นทุนด้านปุ๋ย ยา และสารเคมีลงได้ และเกษตรกรต้องรู้จักวิธีคัดเลือกพันธุ์ข้าวไว้เองหรือเลือกพันธุ์ข้าวที่มีการรับรองพันธุ์แล้วเท่านั้น จึงจะสามารถแก้ปัญหานี้ได้

ในกรณีปัญหาด้านปศุสัตว์ จะพบปัญหาด้านโรคสัตว์มีชีวิตรอดต่ำ ปัญหาด้านต้นทุนอาหารสัตว์สูง ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์ (โรคระบาดสัตว์ตามฤดูกาล เช่น โรคเท้าเปื่อย โรคล้มปัสกีน) ปัญหาเปิดไล่ทุ่งเข้ามาในพื้นที่ (เข้าแปลงนาแล้วจุดเผาตอซังโดยไม่แจ้งเจ้าของแปลงนา) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านเลี้ยงสัตว์และบริหารจัดการสุขภาพสัตว์ วัคซีนป้องกันโรคสัตว์ มีการบริหารจัดการด้านโรคสัตว์มีชีวิตรอดและ

การแปรรูปและลดต้นทุนอาหารสัตว์และความรู้ด้านการตลาด รวมทั้งต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้ามาในพื้นที่ก่อนได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีด้านประมง ปัญหาปลาหมอคงดำที่ระบาดหนักในระยะที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลกระทบและเดือดร้อนเป็นอย่างมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหานี้โดยเร่งด่วน รวมทั้งให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการทำประมง การป้องกันการระบาดของโรคในสัตว์น้ำเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงหรือสามารถลดปัญหาลงได้

ในกรณีปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน ปัญหายาเสพติด (การแพร่ระบาดในกลุ่มวัยรุ่น) สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ทุกภาคส่วน รวมทั้งทุก ๆ คนในชุมชน ต้องให้ความร่วมมือคอยสอดส่องดูแลเอาใจใส่ลูกหลานของตนให้ดีและหากพบผู้กระทำผิดให้แจ้งเบาะแสกับทางการเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2570

7-5

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	1.5. การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ 1.6 การผลิต-จัดหาปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง 2. การบริหารจัดการน้ำ - การพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุด ลอกหนอง คลองส่งน้ำ) 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน - การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
1.5 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 137 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ 1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 1.7 การผลิต-จัดหาปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง 2. การบริหารจัดการน้ำ - การพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุด ลอกหนอง คลองส่งน้ำ)	
1.6. เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 46 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	1.4 การผลิต-จัดหาปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง 2. การบริหารจัดการน้ำ - การพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุด ลอกหนอง คลองส่งน้ำ)	
1.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 3,197 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน - สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย 2. การบริหารจัดการน้ำ - การพัฒนาแหล่งน้ำ (ขุด ลอกหนอง คลองส่งน้ำ) 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน - การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,879,200
	2. การบริหารจัดการน้ำ	-
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	600,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	2,479,200

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 6,211 ไร่ 1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,443 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,971 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,677 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 137 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร) 3. โครงการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมวิชาการ) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร) 5. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด) 6. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี, กรมส่งเสริมการเกษตร) 7. สนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ยืนต้นและองค์ความรู้การปลูกไม้ยืนต้นและการปลูกป่า (กรมป่าไม้)
1.6. เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 46 ไร่ 1.7. เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 3,197 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง (กรมประมง) 2) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 3) โครงการส่งเสริม/สนับสนุนพันธุ์ปลา (สำนักงานประมงจังหวัด)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 761 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทาน) 2. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 3. สนับสนุนแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ (กรมทรัพยากรน้ำ) 4. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำ (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อบจ. อบต.)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี แผน 4 ปี (พ.ศ. 2567-2570)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570		2567	2568	2569	2570		
เขตนาข้าว,เขตปลูกพืชไร่/ ไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืชสวน/ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	1. การปรับปรุงบำรุงดิน											1,879,200	
	1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุง ดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	-	2,000	2,000	2,000	3,000	-	30,000	30,000	30,000	90,000	พต.
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ย สด	ตัน	-	10	10	10	30	-	297,500	297,500	297,500	892,500	พต.
	1.3 การส่งเสริมการผลิตและการใช้ สารอินทรีย์	ราย	-	80	80	80	240	-	28,000	28,000	28,000	84,000	พต.
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	-	1	1	1	3	-	3,400	3,400	3,400	10,200	พต.
	1.5 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	ไร่	-	100	100	100	300	-	35,000	35,000	35,000	105,000	พต.
	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	-	50	50	50	150	-	85,000	85,000	85,000	255,000	พต.
	1.7 การจัดหาปุ๋ยมาร์ล	ตัน	-	50	50	50	150	-	60,000	60,000	60,000	180,000	พต.
	1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุง พื้นที่ดินกรด/ดินเปรี้ยว	ไร่	-	100	100	100	300	-	1,500	1,500	1,500	4,500	พต.
	1.9 การผลิต-จัดหาปุ๋ยอินทรีย์ คุณภาพสูง	ตัน	-	10	10	10	30	-	34,000	34,000	34,000	102,000	พต.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570		2567	2568	2569	2570		
เขตนาข้าว,เขตปลูกพืช ไร่/ไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืช สวน/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/	1.10 การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพ	ลิตร	-	2,000	2,000	2,000	6,000	-	26,000	26,000	26,000	78,000	พด.
เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1.11 สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัด น้ำเสีย	ลิตร	-	2,000	2,000	2,000	6,000	-	26,000	26,000	26,000	78,000	พด.
เขตนาข้าว,เขตปลูกพืช ไร่/ไม้ยืนต้น/ไม้ผล/พืช สวน/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2. การบริหารจัดการน้ำ											0	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน											600,000	
เขตพื้นที่เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ดินและ น้ำ	กล้า	-	100,000	100,000	100,000	300,000	-	200,000	200,000	200,000	600,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่การใช้ที่ดิน (ไฟล์ข้อมูล). สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10, ราชบุรี
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2567. สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรฟัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2567.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย. 2567. วิสัยทัศน์การพัฒนา อบต.เขาย้อย. แหล่งที่มา : <http://www.khaoyoi.go.th/site/>. 10 สิงหาคม 2567

สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี

Phetchaburi Land Development Station
กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 10
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

81 ม.9 ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ

จังหวัดเพชรบุรี 76120

Call Center 032503035